

คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา

Leadership Characteristics of School Administrators as Perceived by Teachers
in Schools under the Yala Secondary Educational Service Area Office

ภาณุพงศ์ พรหมอินทร์¹, ดร.ณพัฐธิกา ปิติเลิศศิริกุล²

Panupong Prom-in¹, Dr.Napatthika Pitilerdsirikul²

สังกัดคณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

Abstract

The objectives of this study were: 1) to examine the leadership levels of school administrators regarding justice, ethics, responsibility, and kindness, based on the opinions of teachers in schools under the Secondary Educational Service Area Office 2) to compare the leadership of school administrators classified by the respondents' positions, school sizes, and work experiences. The population consisted of 414 secondary school teachers under the Yala Secondary Educational Service Area Office performing duties in the 2025 academic year. The sample size, determined by Taro Yamane's formula, comprised 204 teaching staff during the same academic year. The research instrument used was a questionnaire. Statistical analyses included mean, standard deviation, and One-way Analysis of Variance (One-way ANOVA), processed using a statistical software package.

Research result can be concluded as follows; 1) The overall leadership of school administrators according to the opinions of teachers in schools under the Secondary Education Service Area Office Yala was at a high level When considering each aspect, all were found to be at a high level, ranked as follows: Justice Responsibility Ethics and Kindness respectively. 2) The comparison of school administrators' leadership levels based on the teachers' positions, school sizes, and work experiences revealed no statistically significant differences at the .05 level.

Keywords: Leadership, School Administrators

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความยุติธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และความเมตตา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ประชากร คือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2568 จำนวน 414 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 204 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่สอน ในปีการศึกษา 2568 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับ ดังนี้ ด้านความยุติธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านจริยธรรม และด้านความเมตตา 2) จากการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

การบริหารและการจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพนั้นผู้ที่มิบทบาทสำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นผู้นำ ซึ่งผู้นำคือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำเป็นกระบวนการสร้างและพัฒนาการทำงานกับคนในสถานศึกษาเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานเป็นการใช้มนุษยสัมพันธ์การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสร้างบรรยากาศต่อองค์การเพื่อช่วยในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาสถานศึกษาและนำไปสู่เป้าหมายจึงกล่าวได้ว่าผู้บริหารนอกจากจะมีความรู้ความเข้าใจมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลรู้เท่าทันเหตุการณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีเป็นส่วนสำคัญในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยความร่วมมือความสามัคคีและความศรัทธาของผู้ร่วมงานดังที่ เมธี ปิลันธนาพันธ์ (2561: 22) ได้กล่าวว่าผู้นำทางการศึกษาอยู่ในฐานะที่ต้องเป็นผู้นำขององค์การ จะต้องมิบทบาทในการนำทางและจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาต้องรู้จักใช้ความพยายามที่จะดึงเอา ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชามาบูรณาการเข้ากับความมุ่งประสงค์ขององค์กรดังนั้น ผู้บริหาร ที่มีความสามารถทั้งทางด้านศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานรวมทั้งมีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำเพื่อกระตุ้นให้ครูมุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนบรรลุตามวิสัยทัศน์วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา เมื่อผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถและมีจริยธรรมสูง ครูย่อมรักและศรัทธา มีความมุ่งมั่นในการ ทำงานให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ สถานศึกษาสามารถผลิตเด็ก ให้มีความรู้ ความสามารถ เป็นเด็กดี มีความสุข มีคุณธรรมจริยธรรม ส่วนในบทบาทผู้บริหารเมื่ออยู่นอกสถานศึกษาผู้บริหารคือ สัญลักษณ์ของสถานศึกษาชุมชนและผู้ปกครอง หากผู้บริหารสถานศึกษาเป็น

ผู้นำที่มีจริยธรรมย่อมได้รับความไว้วางใจและได้รับการ สนับสนุนจากชุมชน เมื่อชุมชนและผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อผู้บริหารการทำงานก็จะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างรวดเร็ว แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้บริหารไม่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ความเชื่อถือ ความศรัทธา ก็จะเสื่อมลงไป เมื่อชุมชนและผู้ใต้บังคับบัญชาหมดความศรัทธา ทำให้ไม่เกิดความร่วมมือในการทำงานขาดการทำงานเป็นทีม ดังนั้นพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารย่อมส่งผลต่อคุณภาพครูและคุณภาพผู้เรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สุวัฒน์ ไชยชมภู, 2557: 1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๖ จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 28 มกราคม 2564 เผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนพิเศษ 38 ง ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2564 เพื่อบริหารและจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลและเกิดประโยชน์สูงสุด จึงได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๖ โดยในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๖ กำหนดให้รับผิดชอบจัดการศึกษาในท้องที่จังหวัดยะลา โดยรับผิดชอบสถานศึกษามัธยมศึกษาจำนวน 12 โรงเรียน 8 อำเภอ

จากการศึกษารายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๖ พบว่า เนื่องด้วยสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ทำให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการมีความล่าช้า เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรขาดความชัดเจน ไม่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติการได้ครบทุกโครงการ อีกทั้งระยะเวลาในการดำเนินงาน อบรมโครงการมีน้อยเกินไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๖, 2565) และจากรายงาน ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านทุจริตศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปปัญหาและอุปสรรค จากการดำเนินงาน ดังนี้ ผลคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส รายตัวชี้วัดบางตัวลดลงและการยกระดับหน่วยงานการบริหารงานธรรมาภิบาลของหน่วยงานภายในสังกัดยังได้คะแนนการประเมินต่ำจึงควรสร้างความตระหนักการรับรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมและการป้องกันการทุจริตให้มากขึ้น (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2565)

จากการศึกษาผลการดำเนินการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๖ และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านทุจริตศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและสาเหตุดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๓๖

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความยุติธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบและความเมตตา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๖
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเรื่องคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๕ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ตัวแปรต้น ได้จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี หลักการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปรต้นที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จากนักวิชาการ เอกสารและงานวิจัยของ เพ็ชรรัตน์ วัลย์ศรี (2568) จิตรานุช วรณวิจิตร (2568) ต่อศักดิ์ บุญเสื่อ (2568) สุพล จอกทอง (2567) รัชนิวรรณ สุวรรณชัยรบ (2566) อาณัติ ปริมาธิกุล (2566) ธัญรัตน์ จันทร์คำ (2565) อาธิษะห์ สงเดช (2565) นรินทร์ เทพศิริและคณะ (2565) จิรพล ภูมั่ง (2565) กมลชนก ราชสง (2565) ชลนิภา สะเอียดคง (2565) จตุพงษ์ สอนศรี (2565) Yildirim & Bastug (2010) Katarina (2010) Resick Hanges & Dickson (2006) Murry (1996) High & Jackson (2005)

องค์ประกอบที่ 2 ตัวแปรตาม ได้จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี หลักการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปรต้นที่เกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จากนักวิชาการ เอกสาร และงานวิจัยของ กนกอร สมปราชญ์, วัลลภา อารี (2560) อาคม มากมีทรัพย์ (2556) หนูไกร มาเชต (2560) สุทธิพงษ์ ทะกอง (2560) คำพร กองเตย (2560) เพ็ญศิริ สมเรือน (2560) หงษา วงค์จำปา (2560) ดาวรรุวรรณ ถวิลการ (2561) DuBrin (1998) Gardner (1987) Brown and Trevino (2006) Josephson (2009) โดยได้กำหนดตัวแปรตามที่จะทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความยุติธรรม ด้านจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเมตตา

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๕ จำนวน 415 คน จาก 12 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๕: 1)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๕ จำนวน 204 คน จาก 12 โรงเรียน ได้มาจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (ทานินทร์ ศิลป์จารุ. 2549: 47; อ้างอิงจาก Taro Yamane) เพื่อกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๕

ขอบเขตด้านเวลา

ระหว่างเดือน มิถุนายน พ.ศ.2568 – พฤษภาคม 2569

ทบทวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำ

ความหมายของภาวะผู้นำ

จากการศึกษาเอกสารทางวิชาการพบว่า มีผู้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้หลากหลายและแตกต่างกัน เนื่องจากขอบเขตของเนื้อหาและความสนใจในภาวะผู้นำ ในการศึกษาของนักวิจัยที่แตกต่างกัน ผู้ศึกษาขอเสนอความหมายของภาวะผู้นำ ดังนี้

นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล (2560) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การที่ผู้นำใช้อิทธิพลเหนือบุคคลอื่นในสถานศึกษาดำเนินงานให้บรรลุผลตาม เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้เป็นไปตามนโยบายโดยใช้กำลังกาย กำลังใจ กำลัง ความคิด กระตุ้น ชี้นำ ผลักดันให้บุคคลมีความเต็มใจปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งตลอดจนทำให้ผู้ร่วมงานมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ผลงานความขัดแย้งในองค์กรของตน

ปิยะวรรณ คิตโสตา (2561) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่สามารถใช้อิทธิพลโน้มน้าว จูงใจหรือสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ตาม ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ร่วมมือด้วยความเต็มใจ เลื่อมใสศรัทธาโดยใช้กระบวนการต่าง ๆ หน้าที่ ความสัมพันธ์และสถานการณ์ ชักจูง เปลี่ยนแปลงการกระทำของบุคคลและกลุ่มให้สามารถรวมพลังช่วยกันทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

บุญยะลิต ยดทิวงสา (2562) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) คือ กระบวนการ สภาวะหรือศักยภาพความสามารถของบุคคลที่มีอิทธิพล ต่อบุคคลหรือในกลุ่ม มีความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์ ในการจูงใจให้คนอื่น คล้อยตาม ทำตามและสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างประสานสัมพันธ์กัน

นราธิป โชคชยสุนทร (2562) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การกระทำของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่นสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อให้ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์และประสบผลสำเร็จ

อุมาพร ธรรมสมบัติ (2563) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคล ที่สามารถใช้ศิลปะหรือกระบวนการในการโน้มน้าวจูงใจกระตุ้นชี้นำอย่างมีศิลปะให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน โดยมีความเห็นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายขององค์กรและต้องร่วมแรงร่วมใจกันทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ให้สำเร็จผลด้วยดี

เกตุสุดา กิ่งการจร (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยผู้นำเป็นผู้ให้ข้อมูลที่สามารถเกิดความร่วมมือจากสมาชิกกลุ่มร่วมมือการปฏิบัติงาน จนสำเร็จบรรลุผลที่ตั้งไว้

สุนทร โคตรบรรเทา (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึงพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นเปลี่ยนแปลงและละทิ้งความสนใจของตนเองแล้วหันมาปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มโดยการ หล่อหลอมแนวคิดใหม่ การให้คำปรึกษา การแนะนำการชักชวนและการกระทำเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งตั้งใจและให้ความหมายแก่ผู้อื่น

เฮอร์เชย์ และแบลนชาร์ด (Hersey and Blanchard, 1982) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมการใช้อิทธิพลในการปฏิบัติงานของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมาย ภายในสถานการณ์ที่กำหนดให้

ยुकส์ (Yukl, 2006) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการทำงานที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อส่วนรวมที่เกิดจากความตั้งใจซึ่งเกิดจากการอำนวยความสะดวกจากผู้นำ เพื่อจะทำให้การปฏิบัติงานเกิดผลสำเร็จ ต่อส่วนรวม

ไรท์ และโน (Wright and Noe, 1996) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นสิ่งสำคัญอย่างสำหรับองค์กรเพราะจะเพิ่มเสริมความสำเร็จขององค์กรในระยะยาวงานของภาวะผู้นำจึงไม่ใช่เป็นการดำเนินงานตามกรอบงานประจำแต่จะเป็นการดำเนินงานให้เกิดผลที่สร้างสรรค์ต่อองค์กรใช้แนวคิดหรือทฤษฎีใหม่เพื่อพัฒนาองค์กรภายในสถานการณ์แห่งการเปลี่ยนแปลง

ราซิค และสแวนสัน (Razik and Swanson, 2001) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นความสำคัญของการคิดอุปายวิธีที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและผู้นำจะทำเหมือนกับผู้ควบคุม การเปลี่ยนแปลง

จากแนวคิดของนักวิชาการสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำหมายถึง กระบวนการหรือศักยภาพของบุคคลในการใช้อิทธิพลโน้มน้าวหรือจูงใจผู้อื่นให้เกิดความร่วมมือและความเต็มใจปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกันขององค์กรหรือกลุ่ม โดยอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสร้างแรงบันดาลใจชั้นนำและประสานความร่วมมือร่วมใจภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างราบรื่น

ความสำคัญของภาวะผู้นำ

ผู้นำเป็นผู้ที่มีศิลปะที่สามารถมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น โดยได้รับความไว้วางใจและเชื่อมั่นอย่างเต็มที่ ส่วนภาวะผู้นำเป็นศิลปะหรือความสามารถของบุคคลที่จะจูงใจหรือจะใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นในสภาพการต่าง ๆ โดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์กรเป็นเป้าหมาย

นารินทิพย์ สิงห์ฮอย (2563) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหาร ผู้บริหารทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารองค์การยุคของการแข่งขันจำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำในการบริหารงานร่วมกับบุคคลอื่นหรือผู้ใต้บังคับบัญชา โดยผู้ร่วมงานปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและได้ผลงานที่ออกมาอย่างมีคุณภาพตรงกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

อภิชาติ ครอบยศ (2560) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับอิทธิพลและอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารจนไม่สามารถแยกออกได้ชัดเจน เพราะผู้นำเป็นผู้ที่ใช้อิทธิพลและอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์และการศึกษาถึงแนวคิด เกี่ยวกับลักษณะของภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารงานขององค์การซึ่งต้องนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมของผู้บริหารในลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อองค์การให้มากที่สุด

บุญยะสิต ยดทิวงสา (2562) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาผู้นำหัวหน้าส่วนขององค์กรต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารองค์การให้มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้จะต้องเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำในการบริหารงานร่วมกับบุคคลอื่น

โอเค โปธิจโก (2563) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อกระบวนการเชิงบริหารทุกระบบทุกงาน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำให้เต็มความสามารถให้เกิดพลังอิทธิพลในการครองใจผู้ใต้บังคับบัญชาผู้ร่วมงานให้ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้นำเกิดบารมีได้ความเชื่อมั่นความนับถือกำลังใจความอบอุ่นในการรวมทีมหรือกลุ่มดำเนินงาน

หนูไกร มาเชด (2560) กล่าวถึงภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมไว้ว่าเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับสถานศึกษาเพราะว่าเป็นรากฐานในการตัดสินใจของผู้นำที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จะส่งผลต่อผลลัพธ์ประสิทธิภาพขององค์การ

หงษา วงศ์จำปา (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญเนื่องจากผู้นำสามารถใช้อำนาจ ให้ผู้อื่นปฏิบัติตามไปในทางที่ถูกต้องตั้งงำมค้ำึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลักเป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่บุคคลทั่วไป ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับมาตรฐานทางด้านจริยธรรมของผู้ตามให้สูงขึ้นบรรลุถึง ผลสำเร็จสูงสุด

อชิรญาณ์ แยมทับ (2561) กล่าวว่าความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นผู้นำที่จะ สามารถประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างด้านจริยธรรมต่อผู้ตามเพื่อทำให้ผู้ตามเกิดแรงบันดาลใจ เกิดการเสริมแรงในการเรียนแบบ พฤติกรรมที่มีจริยธรรมนั้นตามหลักของจรรยาบรรณเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อองค์กรโดยส่วนรวม และทำให้เกิดการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นให้การที่มีจริยธรรม แบบถาวรจนทำให้องค์การนั้นบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

จากแนวคิดของนักวิชาการสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการบริหารและความสำเร็จขององค์กร โดยเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้นำให้สามารถสร้างอิทธิพลจูงใจ และประสานความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ซึ่งนำไปสู่ความสามัคคีและการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ภาวะผู้นำยังช่วยดึงศักยภาพและความรู้ของบุคลากรออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ภาวะผู้นำของผู้บริหารยังส่งผลต่อความพึงพอใจและประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานโดยเน้นว่าคนเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารและทักษะภาวะผู้นำสามารถพัฒนาได้ด้วยความทุ่มเทและการทำงานอย่างหนัก ผู้ที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะสามารถชักจูงโน้มน้าวและกระตุ้นให้บุคลากรทุ่มเททำงานเพื่อเป้าหมายและความสำเร็จขององค์กรอย่างเต็มที่

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

มีนักบริหารและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำของผู้บริหารไว้แตกต่างกัน ดังนี้

วาทิตยา ราชภัคดี (2561) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงถึงความรู้ความสามารถในการบริหาร คือ มีวิสัยทัศน์มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีการสร้างสรรค์และพัฒนาการทำงานให้หลักเหตุผลในการบริหาร มีความสามารถในการประสานงานมีการนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อการโน้มน้าวหรือจูงใจให้ทุกฝ่ายในโรงเรียนปฏิบัติงานในหน้าที่ตามความรับผิดชอบของตนอย่างเต็มที่ จนนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยความ เต็มใจ

นฤมล สุวรรณรงค์ (2564) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงถึงความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียนรวมถึงการแสดงออกในลักษณะการใช้อำนาจหน้าที่ในการจูงใจครูให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถโดยมีจุดหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกัน เช่น ภาวะผู้นำแบบมุ่งงาน ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำทางวิชาการ

จากความหมายของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมหรือความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้อิทธิพล อำนาจและทักษะการจูงใจ เพื่อให้บุคลากรในองค์กรร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะสามารถโน้มน้าวสร้างแรงบันดาลใจและเป็นแบบอย่างที่ดีส่งผลให้เกิดความสามัคคี ประสิทธิภาพและความสำเร็จขององค์กรในภาพรวม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา จำนวน 415 คน จาก 12 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา 2568 แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา จำนวน 204 คน จาก 12 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากร ได้มาจากการคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973: 727-728)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน เป็นแบบ (Check List) ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา ที่ได้จากการสังเคราะห์ แนวคิดทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความยุติธรรม ด้านจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเมตตา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันรัชต์ภาคย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนถึงผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 204 คน โดยใช้วิธีการส่งและรับคืนด้วยตนเองภายใน 20 วัน นับตั้งแต่วันที่ส่ง
3. ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามและความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หากพบว่ายังไม่ครบตามจำนวนหรือแบบสอบถามยังไม่มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ให้ครูผู้สอนดำเนินการตามที่พบ
4. เมื่อได้แบบสอบถามครบถ้วนและมีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเขียนหมายเลขของแบบสอบถามแต่ละฉบับเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละแล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความยุติธรรม ด้านจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบและด้านเมตตา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าตามรายละเอียด บุญชม ศรีสะอาด (2554: 121)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๖ จำแนกตามวุฒิการศึกษาและจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความยุติธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบและความเมตตา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๖

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๖ จำแนกรายด้าน 4 ด้าน โดยภาพรวม

ข้อ	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู	n = 204		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1.	ด้านความยุติธรรม	4.37	0.55	มาก
2.	ด้านจริยธรรม	4.27	0.70	มาก
3.	ด้านความรับผิดชอบ	4.30	0.67	มาก
4.	ด้านความเมตตา	4.26	0.70	มาก
รวม		4.30	0.66	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๖ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, S.D.= 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความยุติธรรม ($\bar{X} = 4.37$, S.D.= 0.55) รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.67) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเมตตา ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.70)

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒ โดยภาพรวมจำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษาและ ประสบการณ์ในการทำงาน

คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหาร	สถานภาพการดำรงตำแหน่ง	ขนาดสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน
สถานศึกษา	F (Sig.)	F (Sig.)	F (Sig.)
1. ด้านความยุติธรรม	.007 (.993)	.265 (.767)	1.039 (.356)
2. ด้านจริยธรรม	.492 (.612)	.706 (.495)	1.575 (.209)
3. ด้านความรับผิดชอบ	.290 (.784)	.506 (.604)	1.907 (.151)
4. ด้านความเมตตา	2.886 (.058)	.286 (.751)	2.927 (.056)
ภาพรวม	.639 (.529)	.541 (.583)	2.142 (.120)

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีคุณลักษณะภาวะผู้นำที่แตกต่างกันอย่างไม่ มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรด้านสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่าความคิดเห็นของครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒ มีการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานสม่ำเสมอเป็นที่ยอมรับของบุคลากรทุกกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศิริ สมเรือน (2560) เรื่องภาวะผู้นำเชิง จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นลรัชช ยูทรวงศ์ (2563) เรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม อำเภอมะนัง จังหวัดตาก พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒ จำแนกรายด้าน 4 ด้าน

1.1 คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒ ด้านความยุติธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.30 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารตัดสินใจแก้ไขปัญหาโดยใช้ข้อมูลหลักฐานที่ถูกต้องและเป็นกลางผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นกลางในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษามีความเที่ยงตรง เที่ยงธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาตัดสินใจโดยไม่ใช้อคติตามความชอบส่วนตัว ผู้บริหารไม่มีพฤติกรรมเลือกปฏิบัติหรือให้สิทธิพิเศษแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นกรณี

พิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษามีความซื่อสัตย์ สุจริต ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักการบริหารสถานศึกษาไม่เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ผู้บริหารสถานศึกษานำกฎระเบียบข้อบังคับมาใช้อย่างยุติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการบริหารแบบประชาธิปไตยส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนีวรรณ สุวรรณชัยรบ (2566) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความยุติธรรม เป็นด้านที่จำเป็นที่สุด สอดคล้องกับ เกวสิน เมืองชู และคณะ (2565) ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักว่าผู้นำที่สามารถบริหารงานได้อย่างมีคุณภาพต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ งาน ประสบการณ์ วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล แต่เหนือสิ่งอื่นใดก็คือความเป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจ และมีจริยธรรมที่งดงาม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเคารพ ความไว้วางใจ ความเอื้ออาทร และความยุติธรรม สอดคล้องกับชุตินา รัชย์บางแหลม (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมทั้ง 5 องค์ประกอบ พบว่า จากการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยมีประเด็นที่เชื่อมโยงทั้งในรายละเอียดหลัก ๆ ขององค์ประกอบ และ รายละเอียดในการแสดงออกของพฤติกรรมของผู้บริหารนำไปสู่การศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม เนื่องด้วยผลการวิจัยที่พบว่า ภาพรวมมุมมองต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารนั้นแสดงออก ตามค่านิยมของตน ความเชื่อของตนและกล้าที่จะยึดหลักค่านิยมที่สำคัญและสะท้อนถึงความเป็นผู้นำที่ดี มีประสิทธิภาพอีกรูปแบบ สอดคล้องกับ กมลชนก ราชสง (2565) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิง จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พบว่า ด้านความเป็นพลเมืองดี ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความยุติธรรม ด้านความเคารพนับถือ ด้านความรับผิดชอบและด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ สอดคล้องกับ สมชาย เทพแสง และ อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์ (2557) ที่ได้กล่าวไว้ว่าความยุติธรรมของผู้บริหาร ควรมีแนวทางการ พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาด้านความยุติธรรม โดยการปฏิบัติด้วยความเท่าเทียมกัน ความถูกต้องตาม คีลธรรมบนพื้นฐานของจริยธรรม มีความเที่ยงธรรมไม่เอื้อเอียงหวั่นไหว ปราศจากอคติต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผู้นำที่ดีจะต้องวางปัญหาไว้ ที่ศูนย์กลางของการตัดสินใจ ไม่มีใครควรได้รับการปฏิบัติที่แตกต่าง กันจนกว่า สถานการณ์เฉพาะจะเรียกร้อง หลักของความยุติธรรมหมายรวมถึง การแบ่งเท่ากัน แบ่งตามความต้องการของแต่ละบุคคล ตามสิทธิของบุคคล ตามความพยายามของแต่ละบุคคล ตามผลงานสังคม และตามความดี

1.2 คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา ด้านจริยธรรม จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามจรรยาบรรณวิชาชีพบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตไม่แสวงหาผลประโยชน์ทับซ้อนในตำแหน่งหน้าที่ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรทำงานโดยยึดถือความถูกต้องและความดีงาม ผู้บริหารรักษาคำพูดและสัจจะที่ให้ไว้กับบุคลากรและชุมชน ผู้บริหารกล้าปฏิเสธการกระทำที่ไม่ถูกต้องแม้จะได้รับแรงกดดันจากภายนอก ผู้บริหารสื่อสารข้อมูลที่เป็นความจริงไม่ปิด เป็นข้อเท็จจริงเพื่อปกปิดความผิด ผู้บริหารมีการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรที่ประพฤติตนดีงามเป็นที่ประจักษ์ ผู้บริหารรณรงค์และต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในสถานศึกษาอย่างจริงจัง ผู้บริหารเคารพในสิทธิส่วนบุคคลและรักษาความลับของบุคลากรอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารนำหลักธรรมหรือแนวคิดทางจริยธรรมมาใช้ในการครองตน ครองคน และครองงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร

อาภาศิลป์ (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่มีต่อปัจจัยอื่น ระดับภายในองค์กรและ ระดับสังคมภายนอก พบว่า ในปัจจุบันมีหลายกรณีที่ผู้นำหรือผู้บริหารในไทยมีแนวคิดที่ว่าตนเองมี ค่านิยมจริยธรรมที่ถูกต้องหรือมีพฤติกรรม ซึ่งไม่ขัดต่อมาตรฐานจริยธรรมในสังคม แต่ปรากฏว่า สังคมส่วนใหญ่ไม่ยอมรับ เช่น พฤติกรรมซื้อขายหลักทรัพย์ของผู้บริหารเพื่อประโยชน์ส่วนตนโดย อาศัยข้อมูลภายในที่ยังไม่เปิดเผยต่อประชาชน การยังคงปฏิบัติงานของผู้มีอาชีพพิธีกรรายการ โทรทัศน์ทั้งที่ศาลชั้นต้นตัดสินลงโทษความผิดทางอาญา พฤติกรรมเพิกเฉยที่จะแสดงออกถึงความ กตัญญูหรือความสำนึกผิดต่อผู้มีบุญคุณต่อตนเองเหล่านี้ เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาถึงความแตกต่างหรือ ความสอดคล้องระหว่างค่านิยม จริยธรรมภายในสำหรับภาวะผู้นำกับมาตรฐานจริยธรรมในสังคมซึ่ง ประกอบไปด้วยกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงเป็นอีกประเด็นที่น่าสนใจศึกษาต่อไป สอดคล้องกับ ญรรพร มั่นคง (2563) ได้ศึกษาจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณลักษณะที่ดีของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษาเขต 18 พบว่า จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก การพัฒนาครูและนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ เพราะพื้นฐานของความถูกต้องและความดี จะส่งผลให้ครูสามารถยึดเป็นแบบอย่างในการมี คุณลักษณะของครูที่ดีทำให้การพัฒนาเด็กเรียนมีคุณภาพเกิดประสิทธิผลที่สูงขึ้น นอกจากนี้สามารถนำข้อมูลและสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการปรับพฤติกรรมพัฒนา ตนเอง พัฒนางานวิชาชีพของบุคลากรภายในองค์กร เพื่อจะได้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับ กฤษณะ เหลืองทอง (2556) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด เทศบาลเมืองพะเยา ด้านคุณลักษณะของผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาล เมืองพะเยา ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี คุณธรรม จริยธรรม มีความยุติธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสียสละ มีบุคลิกภาพดีและมีวิสัยทัศน์ ส่วนคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงานโดยใช้หลัก อิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 7 และหลักธรรมมาภิบาล

1.3 คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌมศึกษาเขต 4 ความรับผิดชอบ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจและทุ่มเทเวลาให้กับการบริหารสถานศึกษาอย่างเต็มที่ ผู้บริหารพร้อมรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของตนเอง ผู้บริหารติดตามและประเมินผลโครงการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในด้านตรงต่อเวลาในการมาปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหารจัดทำรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานต้นสังกัดตามกำหนด ผู้บริหารมีความตื่นตัวในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสนับสนุนการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความรับผิดชอบต่อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกกราช เอียดแก้ว วีระพงษ์ สมเขาใหญ่ และพระปลัดโฆสิต โฆสิตโต (2565) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร

สถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านความรับผิดชอบและด้านความเป็นพลเมืองดี ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

1.4 คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ ความเมตตา จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารแสดงความเอาใจใส่และสอภามสารทุกข์สุขดิบของบุคลากรด้วยความจริงใจ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นที่พึ่งที่ปรึกษาที่ดีให้กับครู ผู้บริหารใช้วิธีการตักเตือนด้วยความสุภาพและให้คำแนะนำที่ดีมากกว่าการตำหนิอย่างรุนแรงเมื่อครูบกพร่องต่อการปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหารรับฟังปัญหาจากการการปฏิบัติหน้าที่ของครูด้วยความเห็นอกเห็นใจและพร้อมให้การช่วยเหลือครู ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานตามความจำเป็นและรับฟังเหตุผลอันสมควรของครู ผู้บริหารสถานศึกษามีจิตใจเมตตาและอภัยด้วยไมตรีที่ดีต่อครู ผู้บริหารให้โอกาสครูได้ปรับปรุงและพัฒนาตนเองเมื่อเกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหารแสดงความยินดีในความสำเร็จและให้กำลังใจครูเมื่อผลการปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วง ผู้บริหารจัดสวัสดิการหรือกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุขให้แก่ครู ผู้บริหารปฏิบัติกับทุกคนด้วยความสุภาพ อ่อนน้อม และให้เกียรติซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ ลิขิตา เฉลิมพลโยธิน (2560) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความเมตตา คือ ภาวะจิตที่มีเอื้ออำนวยการหรือกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุขให้แก่ครู ผู้บริหารปฏิบัติกับทุกคนด้วยความสุภาพ อ่อนน้อม และให้เกียรติซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ ลิขิตา เฉลิมพลโยธิน (2560) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความเมตตา คือ ภาวะจิตที่มีเอื้ออำนวยการหรือกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุขให้แก่ครู ผู้บริหารปฏิบัติกับทุกคนด้วยความสุภาพ อ่อนน้อม และให้เกียรติซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ ดวงทิพา พุ่มไม้ (2557) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เมื่อผู้ร่วมงานทำผิดพลาดผู้บริหาร สถานศึกษาควรทำใจวางเฉยแล้วหาทางแก้ไขช่วยเหลือเขา

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ ใน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ ตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่าโดยภาพรวมตำแหน่งแตกต่างกัน ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้าง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกสถานภาพการดำรงตำแหน่งในทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ นรินทร์ เทพศิริและคณะ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขต ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเคารพ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความยุติธรรม และด้านความไว้วางใจ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่าข้าราชการครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์รับราชการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ พบว่า โดยภาพรวมตามขนาดสถานศึกษา

แตกต่างกัน ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามตำแหน่งในทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ กมลชนก ราชสง (2565) ได้ศึกษา เรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3 จำแนกตามเพศอายุ และขนาดสถานศึกษาที่บริหารประชากรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ได้แก่ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำนวน 152 โรงเรียน รวม 1,961 คน กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากครูผู้สอนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดตัวอย่าง ของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน และสุ่มแบบแบ่งชั้นและ ชนิดสัดส่วน ตามจำนวนอำเภอ จากนั้นใช้วิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืนใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการ เก็บ รวบรวมข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การ ทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่มีความเป็นอิสระต่อกัน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุ ราษฎร์ธานี เขต 3 ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นพลเมืองดี ด้าน ความซื่อสัตย์ ด้านความยุติธรรม ด้านความเคารพนับถือ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มากที่สุดตามลำดับ และด้านความไว้วางใจอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ และขนาดสถานศึกษาที่บริหารที่ ต่างกันภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา โดยภาพรวมจำแนกตามประสบการณ์ใน การทำงานพบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน ได้แก่ น้อยกว่า 10 ปี ระหว่าง 10–20 ปี และ มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความยุติธรรม ด้านจริยธรรม และด้านความรับผิดชอบ ไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ จิตรานุช วรรณวิจิตร (2568) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะ ผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดย ภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน รายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความซื่อสัตย์ รองลงมา คือ ด้านความ ไว้วางใจ รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมา คือ ด้านความยุติธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้าน ความน่าเคารพ 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความน่าเคารพ ด้านความไว้วางใจ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความซื่อสัตย์ ส่วน ด้านความยุติธรรมไม่มีความแตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวม พบว่าไม่แตกต่าง กัน เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่

ด้านความรับผิดชอบและด้านความยุติธรรม ส่วนด้านความน่าเคารพ ด้านความไว้วางใจ และด้านความซื่อสัตย์ไม่มีความแตกต่างกัน

สรุปผล

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับ ดังนี้ ด้านความยุติธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านจริยธรรม และด้านความเมตตา 2) จากการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1. ด้านยุติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำความเข้าใจความหลากหลายและข้อจำกัดของแต่ละบุคคล เพื่อให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพ
2. ด้านจริยธรรม ผู้บริหารควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างตามจรรยาบรรณไม่ปิดเป็นข้อเท็จจริง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาแก่บุคลากรและชุมชน
3. ความรับผิดชอบ ผู้บริหารต้องศึกษาและปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. ความเมตตา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีจิตใจเมตตา มีอัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อและรับฟังปัญหาของครูด้วยความเห็นอกเห็นใจ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 เพื่อหาความเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุหรือปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรหรือมาตรการเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหารในอนาคต

References

- กมลชนก ราชสง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. การประชุมหาดีใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13 (หน้า 22-35). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

-
- เกวลิน เมืองชู. (2564). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 6(3), 76-88.
- ชุติมา รัชย์บางแหลม. (2559). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม หนทางสู่การขับเคลื่อนภาวะผู้นำในสถาบันการศึกษา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย*, 8(1), 168-181.
- เพ็ญศิริ สมเรือน. (2560). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. *วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.*
- Hihg, J., & Jackson, A. (2005). *The importance of ethic principles for educational leadership*. n.p.
- Mihelic, K. K., Lipicnik, B., & Tekavcic, M. (2010). *Ethical leadership*. สืบค้นจาก <http://www.cluteinstitute.com/ojs/index.php/IJMIS/article/view/11>
- Murray, D. (1996). *The 1995 national elections in Thailand: A step backward for democracy*. *Asian Survey*, 36(4), 361-375.
- Resick, C. J., Hanges, P. J., Dickson, M. W., & Mitchelson, J. K. (2006). Cross-cultural examination of the endorsement of ethical leadership. *Journal of Business Ethics*, 63(4), 345-359.
- Yıldırım, A., & Baştuğ, İ. (2010). Teachers' views about ethical leadership behaviors of primary school directors. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 4109-4114.